

БАЊАЛУЧКИ
ЦЕНТАР ЗА ЉУДСКА ПРАВА

Ime propisa: Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina

Datum donošenja: 10. novembar 1994. godine

Donosilac: Savjet Evrope

OKVIRNA KONVENCIJA ZA ZAŠTITU NACIONALNIH MANJINA

Države članice Saveta Evrope i druge države potpisnice ove okvirne Konvencije;

Smatrajući da je cilj Saveta Evrope da ostvari veće jedinstvo među članicama radi očuvanja i ostvarivanja ideala i načela koji predstavljaju njihovo zajedničko nasleđe;

Smatrajući da je jedan od načina kojim se ovom cilju može stremiti očuvanje i dalje ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda;

U želji da sprovedu Deklaraciju šefova država i vlada država članica Saveta Evrope usvojenu u Beču 9. oktobra 1993;

Odlučne da u okviru svojih teritorija zaštite opstanak nacionalnih manjina;

Smatrajući da su burni prevrati u evropskoj istoriji pokazali da je zaštita nacionalnih manjina od ključnog značaja za stabilnost, demokratsku bezbednost i mir na ovom kontinentu;

Smatrajući da pluralističko i istinsko demokratsko društvo treba ne samo da poštuje etnički, kulturni, jezički i verski identitet svakog pripadnika nacionalne manjine, već i da stvara odgovarajuće uslove koji im omogućavaju da izraze, očuvaju i razviju taj identitet;

Smatrajući da je stvaranje klime tolerancije i dijaloga neophodno da bi se omogućilo da kulturna raznolikost bude izvor i činilac, ne podele, već obogaćenja svakog društva ;

Smatrajući da ostvarenje tolerantne i prosperitetne Evrope ne zavisi samo od saradnje meĐu državama već zahteva prekograničnu saradnju meĐu lokalnim i regionalnim organima bez ugrožavanja ustava i teritorijalnog integriteta svake države;

Imajući u vidu Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i protokole uz nju;

Imajući u vidu obaveze u pogledu zaštite nacionalnih manjina u konvencijama i deklaracijama Ujedinjenih nacija i dokumentima konferencije o evropskoj bezbednosti i saradnji, posebno u Dokumentu iz Kopenhagena od 29. juna 1990;

Odlučne da odrede načela koja treba poštovati i obaveze koje iz njih proističu u cilju osiguranja efikasne zaštite nacionalnih manjina i prava i sloboda pripadnika tih manjina, u okviru vladavine prava, poštujući teritorijalni integritet i nacionalni suverenitet država u državama članicama i drugim državama koje mogu pristupiti ovom instrumentu,;

Rešene da načela navedena u ovoj okvirnoj Konvenciji sprovedu putem nacionalnog zakonodavstva i odgovarajuće vladine politike,

Sporazumele su se o sledećem:

ODELJAK I

Član 1.

Zaštita nacionalnih manjina i prava i sloboda pripadnika tih manjina sastavni je deo meĐunarodne zaštite ljudskih prava i kao takva spada u oblast meĐunarodne saradnje.

Član 2.

Odredbe ove okvirne Konvencije primenjuju se u dobroj veri, u duhu razumevanja i tolerancije i u skladu s načelima dobrosusedstva, prijateljskih odnosa i saradnje među državama.

Član 3.

1. Svaki pripadnik nacionalne manjine ima pravo da slobodno bira da se prema njemu postupa ili ne postupa kao takvom i neće doći u nepovoljan položaj zbog takvog opredeljenja ili ostvarivanja prava vezanih za to opredeljenje.

2. Pripadnici nacionalnih manjina mogu da ostvaruju ona prava i uživaju slobode koje proizilaze iz načela sadržanih u ovoj okvirnoj Konvenciji, pojedinačno ili u zajednici s drugima.

ODELJAK II

Član 4.

1. Ugovornice se obavezuju da zajamče pripadnicima nacionalnih manjina ravnopravnost pred zakonom i jednaku zakonsku zaštitu. U tom smislu zabraniće se svaka diskriminacija na osnovu pripadnosti nacionalnoj manjini.

2. Ugovornice se obavezuju da usvoje, gde je to potrebno, odgovarajuće mere za unapređenje, u svim oblastima ekonomskog, socijalnog, političkog i kulturnog života, pune i efektivne ravnopravnosti između pripadnika nacionalne manjine i onih koji pripadaju većini. U tom pogledu će voditi računa o posebnom uslovima pripadnika nacionalnih manjina.

3. Mere usvojene u skladu sa stavom 2. ne smatraju se aktom diskriminacije.

Član 5.

1. Ugovornice se obavezuju da unapređuju uslove potrebne za održavanje i razvijanje kulture pripadnika nacionalnih manjina i očuvanje neophodnih elemenata njihovog identiteta, naime, vere, jezika, tradicije i kulturnog nasleđa.

2. Bez štete po mere preduzete u okviru svoje opšte integracione politike, ugovornice će se uzdržati od politike i prakse asimilacije pripadnika nacionalnih manjina protivno njihovoj volji i štitiće ih od svake akcije usmerene ka takvoj asimilaciji.

Član 6.

1. Ugovornice će podsticati duh tolerancije i međukulturnog dijaloga i preduzimaće efikasne mere za unapređenje uzajamnog poštovanja i razumevanja i saradnje među svim ljudima koji žive na njihovoj teritoriji, bez obzira na njihov etnički, kulturni, jezički ili verski identitet, posebno u oblasti obrazovanja, kulture i medija.

3. Ugovornice se obavezuju da preduzmu odgovarajuće mere zaštite lica izloženih pretnjama ili diskriminaciji, neprijateljstvima ili nasilju zbog svog etničkog, kulturnog, jezičkog ili verskog identiteta.

Član 7.

Ugovornice će obezbediti poštovanje prava svakog pripadnika nacionalne manjine na slobodu mirnog okupljanja,

slobodu udruživanja, slobodu izražavanja i slobodu misli, savesti i veroispovesti.

Član 8.

Ugovornice se obavezuju da priznaju svakom pripadniku nacionalne manjine pravo da slobodno izražava svoja verska uverenja i da osniva verske ustanove, organizacije i udruženja.

Član 9.

1. Ugovornice se obavezuju da priznaju a pravo svakog pripadnika nacionalne manjine na slobodu izražavanja obuhvata slobodu uverenja i primanja i davanja informacija i ideja, na manjinskom jeziku, bez ometanja od strane vlasti i bez obzira na granice. U okviru svojih pravnih sistema, ugovornice će obezbediti da pripadnici nacionalnih manjina imaju pristup sredstvima javnog informisanja bez diskriminacije.

2. Stav 1. ne sprečava ugovornice da uslove rad radio i televizijskih stanica ili bioskopskih preduzeća dobijanjem odobrenja na osnovu objektivnih merila i bez diskriminacije.

3. Ugovornice neće ometati pripadnike nacionalnih manjina da stvaraju i koriste štampana sredstva javnog informisanja. U pravnom režimu za zvučne radio i televizijske emisije, one će obezbediti koliko god je moguće, a uzimajući u obzir odredbe stava 1., da pripadnici nacionalnih manjina dobijaju mogućnost stvaranja i korišćenja sopstvenih sredstava javnog informisanja.

4. U okviru svojih pravnih sistema, ugovornice će usvojiti odgovarajuće mere da se pripadnicima nacionalnih manjina olakša pristup sredstvima javnog informisanja i u cilju unapređenja tolerancije i omogućavanja kulturnog pluralizma.

Član 10.

1. Ugovornice se obavezuju da priznaju pravo svakog pripadnika nacionalne manjine na korišćenje, slobodno i bez ometanja, svog manjinskog jezika privatno i javno, usmeno ili pismeno.

2. U oblastima koje su tradicionalno ili u znatnom broju naseljene pripadnicima nacionalnih manjina, ukoliko ti pripadnici to zatraže, i kada taj zahtev odgovara stvarnoj potrebi, ugovornice će nastojati da obezbede koliko je to moguće, uslove koji bi omogućili da se manjinski jezik koristi u odnosima između tih pripadnika i organa uprave.

3. Ugovornice se obavezuju da zajamče pravo svakom pripadniku nacionalne manjine da bude odmah obavešten, na jeziku koji razume, o razlozima hapšenja i o prirodi i razlozima optužbe protiv njega/nje, kao i da se brani na tom jeziku, ako je potrebno, uz besplatnu pomoć tumača.

Član 11.

1. Ugovornice se obavezuju da priznaju pravo svakog pripadnika nacionalne manjine da koristi svoje prezime i ime na manjinskom jeziku i pravo na njihovo zvanično priznavanje na način utvrđen pravnim sistemom svake ugovornice.

2. Ugovornice se obavezuju da priznaju pravo svakog/svake pripadnika/ce nacionalne manjine da na mestima vidljivim za javnost izloži oznake, natpise i druge informacije privatnog karaktera pisane na njegovom maternjem jeziku.

3. U oblastima tradicionalno naseljenim znatnim brojem pripadnika nacionalnih manjina, ugovornice će nastojati, u okviru svojih pravnih sistema, uključujući, gde je to pogodno, ugovore s drugim državama, a uzimajući u obzir svoje posebne uslove, da tradicionalni lokalni nazivi, imena ulica i druge topografske oznake namenjene javnosti budu takođe ispisane na lokalnom jeziku kada postoji dovoljna tražnja za takvim oznakama.

Član 12.

1. Gde god je to pogodno, ugovornice će preduzeti mere u oblasti obrazovanja i istraživanja radi negovanja kulture, istorije, jezika i veroispovesti svojih nacionalnih manjina i većinskog stanovništva na svojoj teritoriji.

2. S tim u vezi ugovornice će, između ostalog, obezbediti odgovarajuće mogućnosti za osposobljavanje nastavnika i pristup udžbenicima i olakšaće komunikaciju između učenika i nastavnika raznih zajednica.

3. Ugovornice se obavezuju da unapređuju jednake mogućnosti pristupa obrazovanju na svim stupnjevima za pripadnike nacionalnih manjina.

Član 13.

1. U okviru svojih sistema obrazovanja, ugovornice će priznati pravo pripadnika nacionalnih manjina na osnivanje i vođenje sopstvenih privatnih ustanova za obrazovanje i osposobljavanje.

2. Ostvarivanje tog prava ne podrazumeva nikakvu finansijsku obavezu za ugovornice.

Član 14.

1. Ugovornice se obavezuju da priznaju pravo svakog pripadnika/ce nacionalne manjine da uči svoj manjinski jezik.

2. U oblastima koje su tradicionalno ili u znatnom broju naseljene pripadnicima nacionalnih manjina, ako ima dovoljno zahteva, ugovornice će nastojati da obezbede, koliko god je moguće i u okviru svojih obrazovnih sistema, da pripadnici tih manjina imaju odgovarajuće mogućnosti da uče maternji jezik ili da imaju nastavu na tom jeziku.

3. Stav 2. ovog člana primeniće se bez štete po izučavanje zvaničnog jezika ili nastave na tom jeziku.

Član 15.

Ugovornice će stvoriti neophodne uslove za efikasno učešće pripadnika nacionalnih manjina u kulturnom, socijalnom i ekonomskom životu i javnim poslovima, naročito onim koji se njih tiču.

Član 16.

Ugovornice će se uzdržati od mera koje menjaju odnos stanovništva u oblastima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina a imaju cilj da ograniče prava i slobode koje proizilaze iz načela sadržanih u ovoj okvirnoj Konvenciji.

Član 17.

1. Ugovornice se obavezuju da ne ometaju pravo pripadnika nacionalnih manjina da zasnivaju i održavaju slobodne i miroljubive odnose preko granice s licima koja zakonito borave u drugim državama, posebno onim s kojima imaju zajednički etnički, kulturni, jezički ili verski identitet ili zajedničko kulturno nasleđe.

2. Ugovornice se obavezuju da ne ometaju pravo pripadnika nacionalnih manjina da učestvuju u radu nevladinih organizacija, kako na nacionalnom tako i na međunarodnom planu.

Član 18.

1. Ugovornice će nastojati da zaključe, gde je potrebno, dvostrane i višestране sporazume s drugim državama, posebno susednim, radi obezbeđivanja zaštite pripadnika odnosnih nacionalnih manjina.

2. Gde je to potrebno ugovornice će preduzeti mere za podsticanje prekogranične saradnje.

Član 19.

Ugovornice se obavezuju da poštuju i da spovode načela sadržana u ovoj okvirnoj Konvenciji i da, gde je potrebno, unesu samo ona ograničenja, restrikcije ili ukidanja koji su određeni međunarodnim pravnim instrumentima posebno Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, u meri u kojoj su od značaja za prava i slobode koji proizilaze iz pomenutih načela.

ODELJAK III

Član 20.

Pri ostvarivanju prava i sloboda koja proizilaze iz načela sadržanih u ovoj okvirnoj Konvenciji, svaki pripadnik nacionalne manjine poštovaće nacionalno zakonodavstvo i prava drugih, posebno pripadnika većine ili drugih nacionalnih manjina.

Član 21.

Ništa se u ovoj okvirnoj Konvenciji neće tumačiti kao da podrazumeva neće pravo na preduzimanje delatnosti ili vršenje dela suprotnih osnovnim načelima međunarodnog prava, a posebno suverenoj jednakosti, teritorijalnom integritetu i političkoj ravnopravnosti država.

Član 22.

Ništa u ovoj okvirnoj Konvenciji neće se tumačiti kao da ograničava ili ukida bilo koje ljudsko pravo ili osnovnu slobodu

koji mogu biti zajamčeni pravom neke ugovornice ili nekim drugim sporazumom čija je ona ugovorna strana.

Član 23.

U onoj meri u kojoj su predmet odgovarajuće odredbe u Konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda ili u protokolima uz nju, prava i slobode koje proizilaze iz načela sadržanih u ovoj okvirnoj Konvenciji smatraće se saglasnim s njima.

ODELJAK IV

Član 24.

1. Komitet ministara Saveta Evrope nadziraće kako ugovornice spovode ovu okvirnu Konvenciju.

2. Ugovornice koje nisu članice Saveta Evrope učestvovalaće u mehanizmima njenog spovođenja pod uslovima koji će se utvrditi.

Član 25.

1. U roku od godinu dana od stupanja na snagu ove okvirne Konvencije za odgovarajuću ugovornicu, ova će podneti Generalnom sekretaru Saveta Evrope puna obaveštenja o zakonodavnim i drugim merama preduzetim da se sprovedu u delo načela utvrđena u ovoj okvirnoj Konvenciji.

2. Posle toga, svaka ugovornica dostavljaće Generalnom sekretaru periodično i kad god Komitet ministara to zatraži,

dalja obaveštenja od značaja za sprovođenje ove okvirne Konvencije.

3. Generalni sekretar će dostaviti Komitetu ministara obaveštenja prosleđena na osnovu ovog člana.

Član 26.

1. Prilikom ocene dovoljnosti mera preduzetih od strane ugovornice radi ostvarenja načela utvrđenih u ovoj okvirnoj Konvenciji, Komitetu ministara pomagaće Savetodavni komitet, čiji će članovi biti priznati stručnjaci u oblasti zaštite nacionalnih manjina.

2. Sastav savetodavnog komiteta i njegov poslovnik utvrdiće Komitet ministara u roku od godinu dana od stupanja na snagu ove okvirne Konvencije.

ODELJAK V

Član 27.

Ova okvirna Konvencija otvorena je za potpisivanje za sve države članice Saveta Evrope. Do dana kada Konvencija stupi na snagu, otvorena je za potpisivanje i svim drugim državama koje pozove Komitet ministara. Ona podleže ratifikaciji, prihvatanju ili odobravanju. Instrumenti o ratifikaciji, prihvatanju ili odobravanju deponuju se kod Generalnog sekretara Saveta Evrope.

Član 28.

1. Ova okvirna Konvencija stupa na snagu prvog dana u mesecu po isteku roka od tri meseca od dana kada dvanaest država članica Saveta Evrope izraze saglasnost da se obavezuju Konvencijom shodno odredbama člana 27.

2. U pogledu države članice koja naknadno izrazi spremnost da se njome obaveže, okvirna Konvencija stupa na snagu prvog dana u mesecu posle isteka roka od tri meseca od dana deponovanja instrumenata o ratifikaciji, prihvatanju ili odobravanju.

Član 29.

1. Posle stupanja na snagu ove okvirne Konvencije i posle savetovanja s državama ugovornicama, Komitet ministara Saveta Evrope može da pozove na pristupanje Konvenciji, većinskom odlukom shodno članu 20d. Statuta Saveta Evrope državu nečlanicu Saveta Evrope, koja iako pozvana da potpiše, shodno odredbama člana 27, još to nije učinila i drugu državu nečlanicu.

2. U odnosu na svaku državu koja pristupi, okvirna Konvencija stupa na snagu prvog dana u mesecu koji nastupi po isteku roka od tri meseca od dana deponovanja instrumenata o pristupanju kod Generalnog sekretara Saveta Evrope.

Član 30.

1. Svaka država može u trenutku potpisivanja ili prilikom deponovanja instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju,

odobrenju ili pristupanju, da odredi teritoriju ili teritorije za čije je međunarodne odnose odgovorna na koje se primenjuje ova okvirna Konvencija.

2. Svaka država može kasnije, izjavom upućenom Generalnom sekretaru Saveta Evrope proširiti primenu ove okvirne Konvencije na neku drugu teritoriju navedenu u izjavi. U odnosu na tu teritoriju okvirna Konvencija stupiće na snagu prvog dana u mesecu posle isteka roka od tri meseca od dana prijema te izjave od strane Generalnog sekretara.

3. Izjava data po prethodnom stavu može se, u odnosu na teritoriju utvrđenu u izjavi, povući obaveštenjem Generalnom sekretaru. Povlačenje ima pravno dejstvo prvog dana u mesecu posle isteka roka od tri meseca od dana prijema tog obaveštenja od strane Generalnog sekretara.

Član 31.

1. Svaka ugovornica može da otkáže ovu okvirnu Konvenciju u svako doba obaveštenjem Generalnom sekretaru Saveta Evrope.

2. Otkazivanje stupa na snagu prvog dana u mesecu koji nastupi po isteku roka od šest meseci od dana prijema obaveštenja od strane Generalnog sekretara.

Član 32.

Generalni sekretar Saveta Evrope obavestiće države članice Saveta, druge potpisnice, i svaku državu koja je pristupila ovoj okvirnoj Konvenciji, o:

a) svakom potpisu;

- b) deponovanju svakog instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju, odobravanju, pristupanju;
- c) danu stupanja ove okvirne Konvencije na snagu shodno članovima 28, 29. i 30;
- d) svakom drugom aktu, obaveštenju ili podnesku u vezi s ovom okvirnom Konvencijom.

U potvrdu toga, dole potpisani, valjano opunomoćeni, potpisali su ovu okvirnu Konvenciju.

Sačinjeno u Strazburu, dana 1. februara 1995. godine, na engleskom i francuskom jeziku, s tim što su oba teksta autentična u jednom primerku koji se deponuje u arhivi Saveta Evrope; Generalni sekretar Saveta Evrope dostaviće overene kopije svakoj državi članici Saveta Evrope i svakoj državi koja bude pozvana da potpiše ovu okvirnu Konvenciju ili da joj pristupi.